

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૬] ૧૧ એસ.સી.આર. ૮૫૭

શમા

વિરુદ્ધ

હરિયાણા રાજ્ય

(ફોજદારી અપીલ નંબર ૨૩૧૧ ઓફ ૨૦૦૯)

ડિસેમ્બર ૧૪, ૨૦૧૬

[એ. કે. સિકરી અને અભય મનોહર સપ્રે, ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ]

ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ કલમ ૩૦૨/૩૪ હત્યા – મૃત્યુશય્યા પરનું
નિવેદન (ડાઇંગ ડિક્લેરેશન) – પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી – પીડિત તેની ફરજ
બજાવવા સાચકલ પર જઈ રહ્યો હતો – ત્રણ આરોપીઓ સ્કૂટર પર આવ્યા –

એક આરોપીએ બંદૂકથી ગોળી ચલાવી – પીડિતના પેટમાં ગોળી વાગી –
હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યો – ઇન્સ્પેક્ટરે (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી –૧૧)
હોસ્પિટલમાં પીડિતનું નિવેદન નોંધ્યું – પીડિત ૧૦ દિવસ પછી મૃત્યુ પામ્યો
– ટ્રાયલ કોર્ટે ત્રણેય આરોપીઓને દોષિત ઠેરવ્યા અને તેમને આજીવન કેદની
સજા ફટકારી – હાઈકોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠરાવવાની પુષ્ટિ કરવામાં આવી –
અપીલકર્તા-આરોપીએ મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદન નોંધવામાં ગેરકાયદેસરતા
હોવાની દલીલ કરી સજાને પડકારી – ઠરાવ્યું: હકીકતો જોતા, પીડિત-
મૃતકના નિવેદન ત્યારે જ નોંધવામાં આવ્યું હતું જ્યારે ડોક્ટરે તેને માનસિક રીતે
સ્વસ્થ પ્રમાણિત કર્યો હતો – મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનમાં ઘટનાની કોઈ
અકુદરતી કે અતિશયોકિતભરી વિગતો નથી – મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન યોગ્ય
રીતે નોંધવામાં આવ્યું હતું અને અપીલકર્તાની દોષિતતા માટે નીચેની અદાલતો
દ્વારા તેનો યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો – તેને ફરિયાદપક્ષના
સાક્ષી –૩ ની જુબાની દ્વારા પણ સમર્થન મળ્યું હતું જેણે ઘટના પાછળનો હેતુ
સાબિત કર્યો હતો અને આરોપીઓની ઓળખ કરીને ઘટના સાબિત કરી હતી –
આથી દોષિત ઠરાવવાનો આદેશ યથાવત રાખવામાં આવ્યો – આર્મ્સ એક્ટ –
કલમ ૨૫

પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨.

કલમ ૩૨(૧) મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન

પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨

સ્વીકાર્યતા – ચર્ચા કરવામાં આવી – ઠરાવ્યું: કાયદો મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનને નોંધવા માટે કોઈ ફોર્મેટ સૂચવતો નથી – તે કોઈ વિશેષ સત્તાધિકારીને નોંધવા માટે નિર્ધારિત કરતું નથી સિવાય કે તે અંગે કોઈ ખાસ કાયદો કે નિયમ ઘડવામાં આવ્યો હોય – કાયદો ફક્ત એટલું જ ઈચ્છે છે કે નિવેદન આપનાર વ્યક્તિ માનસિક રીતે સ્વસ્થ હોય અને ઘટનાના પરિણામે જે પરિસ્થિતિ સર્જાઈ હોય તે અંગે ઘટનાને યાદ રાખવા સક્ષમ હોય અને અદાલત સંતુષ્ટ હોવી જોઈએ કે તેના પર વિશ્વાસ મૂકવો જોઈએ – મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન, એકવાર સાબિત થયા પછી, સહયોગી પુરાવા વિના પણ, ખૂબ જ કાળજી અને સાવધાની સાથે વિશ્વાસ કરી શકાય છે.

મેક્સિમ “નેમો મોરિટુસ પ્રેઝ્યુમિતુર મેન્ટાયર”.

૮૫૮

સુપ્રીમ કોર્ટ રિપોર્ટ્સ

[૨૦૧૬] ૧૧ એસ.સી.આર.

અપીલ ફગાવી દેતા, કોર્ટે ઠરાવ્યું: ૧. મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનનું અવલોકન કરતા, તે દર્શાવે છે કે પ્રથમ, તે અપીલકર્તા સહિતના ત્રણ આરોપીઓના નામનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરે છે;

બીજું, તે આખી ઘટનાની નોંધ કરે છે, તે કેવી રીતે બની અને ઈજાગ્રસ્ત પર કોણે ગોળી ચલાવી;

ત્રીજું, તે ઈજાગ્રસ્તના અંગૂઠાના નિશાન ધરાવે છે;

ચોથું, જેણે તેને પોતાના હસ્તાક્ષરમાં નોંધ્યું હતું [ઈન્સ્પેક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧)] તેના દ્વારા તે સહી થયેલ છે. [પેરા ૨૬]

૨. ઘટનાની આસપાસની તમામ પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતા, જે અપીલકર્તા અને અન્ય બે સહ-આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે નીચેની અદાલતો દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી, મૃતકનું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન ફગાવી દેવા માટે કોઈ યોગ્ય કારણ નથી.

તેને અપીલકર્તાની દોષિતતાનો આધાર બનાવવામાં આવ્યો તે યોગ્ય હતું.

પ્રથમ, તે ઘટના પછી તરત જ નોંધવામાં આવ્યું હતું (ઘટનાના માત્ર બે કલાકની અંદર);

બીજું, ઈન્સ્પેક્ટરે (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) હોસ્પિટલમાં મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન ઈજાગ્રસ્તની ડોક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧) દ્વારા તબીબી તપાસ કરાવ્યા પછી નોંધ્યું હતું, જેણે પ્રમાણિત કર્યું હતું કે ઈજાગ્રસ્ત નિવેદન આપવા માટે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતો;

ત્રીજું, મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનમાં ઘટનાની કોઈ અકુદરતી અથવા

અતિશયોક્તિભરી બાબતો નથી;

ચોથું, તે મૃતક અને ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા સહી (અંગૂઠાનું નિશાન) કરવામાં આવ્યું છે, જેમણે તેને પોતાના હસ્તાક્ષરમાં નોંધ્યું હતું અને અંતે, તે ઇન્સ્પેક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી - ૧૧) દ્વારા પ્રમાણિત છે. [પેરા ૨૭, ૨૮]

૩. એ દલીલ સ્વીકારવા માટે કોઈ પુરાવા નથી કે પોલીસ દ્વારા મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનમાં આરોપીઓના નામ ખોટી રીતે ઉમેરવામાં આવ્યા હતા, જેના કારણે તેમની વિરુદ્ધ એફઆઈઆર નોંધાઈ હતી અને પરિણામે તેઓ દોષિત ઠર્યા હતા.

અપીલકર્તા એવું કોઈ નોંધપાત્ર બનાવ ટાંકવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે જે સાબિત કરે કે પોલીસ અધિકારીઓ ઘટનાના દિવસ પહેલાં આરોપીઓને ઓળખતા હતા અથવા આરોપીઓ કે પોલીસ અધિકારીઓ વચ્ચે કોઈ જૂની દુશ્મની હતી અને તે કારણે પોલીસે આરોપીઓને આ કેસમાં ખોટી રીતે ફસાવ્યા હતા. [પેરા ૨૯, ૩૦]

૪. મૃતક દ્વારા આપવામાં આવેલું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૩૨(૧) હેઠળ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય છે. તેની નોંધણીને લઈને કોઈપણ પ્રકારની ખામી અથવા શંકાસ્પદ સંજોગોના

અભાવમાં, એકવાર તે કાયદા અનુસાર પુરાવામાં સાબિત થઈ જાય, પછી તેને સહયોગી પુરાવાના અભાવે પણ આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે આધાર બનાવી શકાય છે, પરંતુ સાવધાનીના નિયમ તરીકે તે ખૂબ જ કાળજી અને સાવધાની સાથે કરવું જોઈએ. [પેરા ૩૨]

પંચદેવ સિંહ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય એઆઈઆર ૨૦૦૨ એસસી ૫૨૬: ૨૦૦૧
(૫) સપ્લીમેન્ટરી એસસીઆર ૫૦૩ – આધાર લીધો.

આર વિરુદ્ધ વૂડકોક (૧૭૮૯) ૧ લીય ૫૦૦ – સંદર્ભ લીધો.

૫.૧ એવું કહી શકાય નહીં કે મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન ખરાબ છે કારણ કે તે કોઈ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નહીં પણ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું.

પ્રથમ, કાયદો મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન નોંધવા માટે કોઈ ફોર્મેટ સૂચવતું નથી; અને બીજું, તે તેને નોંધવા માટે કોઈ ચોક્કસ સત્તાધિકારી પણ સૂચવતું નથી, સિવાય કે તે અંગે કોઈ ખાસ કાયદો કે નિયમ ઘડવામાં આવ્યો હોય.

આવો કોઈ નિયમ નીચેની અદાલતો કે અહીં પણ ધ્યાનમાં લાવવામાં આવ્યો નથી.

બીજી તરફ, આપણે જોઈએ છીએ કે સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત અને વ્યવસ્થિત રીતે નોંધાયેલું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન ક્યારેક વિપરીત છાપ ઉભી કરે છે અને

કોર્ટના મનમાં શંકા પેદા કરે છે કારણ કે મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનને ગાણિતિક ચોકસાઈ સાથે દોરવાની જરૂર નથી. [પેરા ૩૪, ૩૫]

૫.૨ કાયદો માત્ર એટલું જ ઈચ્છે છે કે નિવેદન આપનાર વ્યક્તિ માનસિક રીતે સ્વસ્થ હોય અને ઘટનાના પરિણામે જે પરિસ્થિતિ સર્જાઈ હોય તે અંગે ઘટનાને યાદ રાખવા સક્ષમ હોય અને અદાલત સંતુષ્ટ હોવી જોઈએ કે તેના પર વિશ્વાસ મૂકવો જોઈએ. [પેરા ૩૬]

૫.૩ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન નોંધવામાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા નહોતી જેવી અપીલકર્તાએ દલીલ કરી હતી.

સંબંધિત ઇન્સ્પેક્ટરે નિવેદન નોંધતા પહેલા મૃતકની તબીબી તપાસ ડોક્ટર દ્વારા કરાવી હતી અને ડોક્ટરે પ્રમાણિત કર્યા પછી જ કે મૃતક બોલવા માટે માનસિક રીતે સ્વસ્થ છે, તેનું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું.

મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનને ઘેરતી અન્ય કોઈ શંકાસ્પદ સંજોગોના અભાવમાં, માત્ર આ કારણોસર મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનને નકારી કાઢવું શક્ય નથી. [પેરા ૩૭]

૬. એકવાર મૃતકનું નિવેદન યોગ્ય પ્રક્રિયાગત કાળજી લીધા પછી નોંધવામાં

આવ્યા બાદ અને ત્યારબાદ પોલીસે તપાસ શરૂ કરીને અપીલકર્તાની ત્વરિત ધરપકડ કરી, ત્યારે ૧૦ દિવસના અંતરાલ દરમિયાન મૃતકનું બીજું નિવેદન નોંધવાની કોઈ જરૂર નહોતી, જેવી અપીલકર્તાએ દલીલ કરી હતી. તે ન તો પ્રોસિક્યુશન કેસમાં ખામીનો કિસ્સો હતો કે ન તો આમ કરવું કાયદાની જરૂરિયાત હતી. [પેરા ૩૯]

૮૬૦

સુપ્રીમ કોર્ટ રિપોર્ટ્સ

[૨૦૧૬] ૧૧ એસ.સી.આર.

૭. વધુમાં, નીચેની બે અદાલતો દ્વારા યોગ્ય રીતે ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી - ૩) આ ઘટનાનો પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી હતો.

તે ત્રણેય આરોપીઓને ઓળખતો હતો અને તેમના પુત્ર/પુત્રીના લગ્નના સંબંધને કારણે બંને પરિવારો વચ્ચે ચાલી રહેલી કૌટુંબિક અદાવત વિશે પણ જાણતો હતો.

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી - ૩ એ પ્રશ્નવાળી ઘટના જોઈ હતી કારણ કે સંબંધિત સમયે, તે તેની ભેંસની શોધમાં રસ્તા પરથી પસાર થઈ રહ્યો હતો અને ઘટના જોઈને તમામ આરોપીઓને ઓળખી કાઢ્યા હતા.

તેના નિવેદન પર ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટે વિશ્વાસ કર્યો હતો.

તેના પુરાવામાંથી તેની જુબાનીને નકારી કાઢવા માટે કંઈ પણ જણાવવામાં આવ્યું નથી. [પેરા ૪૦]

૮. મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન (ઈક્સ. પીએફ/૧) યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવ્યું હતું અને અપીલકર્તાની દોષિતતા નક્કી કરવા માટે નીચેની અદાલતો દ્વારા યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

તેને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૩ ની જુબાની દ્વારા સમર્થન મળ્યું હતું, જેણે ઘટના પાછળનો હેતુ સાબિત કર્યો હતો અને આરોપીઓને ઓળખીને પ્રશ્નવાળી ઘટના સાબિત કરી હતી. [પેરા ૪૧]

કેસ લો સંદર્ભ

નીચે મુજબની કોષ્ટક:

"૨૦૦૧ (૫) સપ્લીમેન્ટરી એસસીઆર ૫૦૩", "આધાર લીધો", "પેરા ૩૨"

"(૧૭૮૯) ૧ લીચ ૫૦૦", "સંદર્ભ લીધો", "પેરા ૩૩"

ફોજદારી અપીલ અધિકારક્ષેત્ર: ફોજદારી અપીલ નંબર ૨૩૧૧ ઓફ ૨૦૦૯.

ચંડીગઢ ખાતેની પંજાબ અને હરિયાણાની હાઈકોર્ટના ૩૦.૦૪.૨૦૦૯ ના નિર્ણય અને આદેશથી ફોજદારી અપીલ નંબર ૪૦૩-ડીબી ઓફ ૨૦૦૦ માં.

બાસવા પ્રભુ પાટીલ, વરિષ્ઠ એડવોકેટ, અભિમન્યુ ભંડારી, એડવોકેટ અપીલકર્તા માટે.

કુમારી ગીતા લુધ્યા, વરિષ્ઠ એડવોકેટ, ઉજ્જવલ જૈન, ડૉ. મોનિકા ગુસૈન, એડવોકેટ પ્રતિવાદી માટે.

કોર્ટનો નિર્ણય અભય મનોહર સપ્રે, જે. દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. ૧. આ અપીલ ચંડીગઢ ખાતેની પંજાબ અને હરિયાણાની હાઈકોર્ટ દ્વારા ફોજદારી અપીલ નંબર ૪૦૩-ડીબી ઓફ ૨૦૦૦ માં ૩૦.૦૪.૨૦૦૯ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા અંતિમ ચુકાદા સામે દાખલ કરવામાં આવી છે

જેના દ્વારા હાઈકોર્ટે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ ફગાવી દીધી અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા દોષિતતા અને સજાના નિર્ણય/આદેશને માન્ય રાખ્યો.

૨. પ્રોસિક્યુશનનો કેસ નીચે મુજબ છે:

નોરંગ - મૃતક માલિયા મંડી, હાંસીનો રહેવાસી હતો. ઘટનાના લગભગ ૮-૯ મહિના પહેલા, તેની પુત્રી સુમનનાં લગ્ન સુબે સિંહ (આરોપી નંબર ૩) ના પુત્ર

સાથે થયા હતા.

જોકે, આ લગ્નને કારણે બંને પરિવારો વચ્ચેના સંબંધો વણસ્યા હતા.

૩. ૦૯.૧૦.૧૯૯૭ ના રોજ, લગભગ ૯.૧૫ વાગ્યે, નૌરંગ – મૃતક તેની ફરજ માટે હાફેડ સ્પિનિંગ મિલ, હાંસી જવા માટે તેની સાયકલ પર જઈ રહ્યો હતો.

જ્યારે તે નર્સરી પાસે પહોંચ્યો, ત્યારે સુબે સિંહ, તેનો ભાઈ – શામા (અપીલકર્તા) અને એક જાડો માણસ – જય સિંહ સ્કૂટર પર આવ્યા.

જય સિંહે નૌરંગને તેનું નામ પૂછ્યું અને જ્યારે તેણે પોતાનું નામ જણાવ્યું ત્યારે તેણે નૌરંગના પેટમાં તેની પિસ્તોલમાંથી ગોળી ચલાવી, જે તેની નાભિથી થોડી ઉપર વાગી.

કેટલાક રાહદારીઓએ નૌરંગને જનરલ હોસ્પિટલ, હાંસી લઈ ગયા. ડૉ. એસ.કે. ગુપ્તા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧) જનરલ હોસ્પિટલ, હાંસીના મેડિકલ ઓફિસર, હોસ્પિટલમાં દાખલ થયેલ ઈજાગ્રસ્ત નૌરંગ વિશે પોલીસને જાણ કરી.

માહિતી મળ્યા પછી, મામ ચંદ, ઇન્સ્પેક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) હોસ્પિટલમાં આવ્યા અને નૌરંગનું નિવેદન નોંધવા માટે તેની સ્થિતિ અંગે ડોક્ટરનો અભિપ્રાય માંગવા માટે અરજી કરી.

ડોક્ટરનો એવો અભિપ્રાય મળ્યા પછી કે નૌરંગ નિવેદન આપવા માટે સ્વસ્થ

છે, મામ ચંદ, ઇન્સ્પેક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) એ નૌરંગનું નિવેદન (ઈક્સ.પીએફ/૧) નોંધ્યું.

ત્યારબાદ તેણે કેસ નોંધણી માટે કોન્સ્ટેબલ સુમેર સિંહ દ્વારા તેને પોલીસ સ્ટેશન મોકલી આપ્યો.

નૌરંગની સ્થિતિ ગંભીર હોવાથી, ડોક્ટર દ્વારા તેને મેડિકલ કોલેજ અને હોસ્પિટલ, રોહતક રિફર કરવામાં આવ્યો હતો.

જ. ત્યારબાદ મામ ચંદ, ઇન્સ્પેક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) ઘટનાસ્થળે ગયા, સાઈટ પ્લાન તૈયાર કર્યો અને ઘટનાસ્થળ પરથી સાચકલ અને લોહીથી ખરડાયેલી માટીનો કબજો લીધો.

પ. ૧૩.૧૦.૧૯૯૭ ના રોજ, રાજેન્દ્ર કુમાર, એસ.આઈ. (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૩) એ અપીલકર્તા-શામાની ધરપકડ કરી. ૧૮.૧૦.૧૯૯૭ ના રોજ, સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા.

ડ. ૧૯.૧૦.૧૯૯૭ ના રોજ, રાજેન્દ્ર કુમાર, એસ.આઈ. (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૩) ને પીજીઆઈ રોહતકથી વાયરલેસ સંદેશ મળ્યો કે ઈજાગ્રસ્ત નૌરંગનું તેને થયેલી ઈજાઓને કારણે મૃત્યુ થયું છે.

તદનુસાર, ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (ત્યારબાદ "આઈપીસી" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ આરોપીઓ વિરુદ્ધ ગુનો નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૮૬૨

સુપ્રીમ કોર્ટ રિપોર્ટ્સ

[૨૦૧૬] ૧૧ એસ.સી.આર.

૭. ૧૦.૧૧.૧૯૯૭ ના રોજ, ગુપ્ત માહિતી મળ્યા પછી, મામ ચંદ- ઇન્સ્પેક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) એ ૧૨ બોરની પિસ્તોલ સાથે જય સિંહની ધરપકડ કરી. સુબે સિંહની પણ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

૮. ચલાન મામ ચંદ, ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા ૩૦.૧૨.૧૯૯૭ ના રોજ તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું અને તેને કોર્ટમાં રજૂ કરવા માટે આગળ મોકલવામાં આવ્યું હતું.

૯. કેસ સેશન્સ કોર્ટમાં સોંપવામાં આવ્યો હતો. ત્રણેય આરોપીઓ, એટલે કે શામા, સુબે સિંહ અને જય સિંહ વિરુદ્ધ કલમ ૩૦૨/૩૪ આઈપીસી હેઠળ આરોપો ઘડવામાં આવ્યા હતા.

જય સિંહ વિરુદ્ધ આર્મ્સ એક્ટ, ૧૮૭૮ ની કલમ ૨૫ હેઠળ પણ આરોપ ઘડવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. પ્રોસિક્યુશને ૧૫ સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને બચાવ પક્ષે ૩ સાક્ષીઓની તપાસ કરી.

આરોપીઓની ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ (ત્યારબાદ "કોડ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ તપાસ કરવામાં આવી હતી.

૧૧. ૨૪.૦૮.૨૦૦૦ ના આદેશ દ્વારા, એડિશનલ સેશન્સ જજ, હિસાર દ્વારા ત્રણેય આરોપીઓને કલમ ૩૦૨/૩૪ આઈપીસી હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા.

આરોપી જય સિંહને આર્મ્સ એક્ટની કલમ ૨૫ હેઠળ પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. ૨૬.૦૮.૨૦૦૦ ના સજાના આદેશ દ્વારા, ત્રણેય આરોપીઓને કલમ ૩૦૨/૩૪ આઈપીસી હેઠળ આજીવન કેદની સજા અને દરેકને ૧૦,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો.

દંડ ભરવામાં નિષ્ફળતાના કિસ્સામાં, વધુ બે વર્ષની સખત કેદ ભોગવવી.

જય સિંહને આર્મ્સ એક્ટની કલમ ૨૫ હેઠળ પણ બે વર્ષની સખત કેદ અને ૫૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો હતો.

દંડ ભરવામાં નિષ્ફળતાના કિસ્સામાં, વધુ છ મહિનાની સખત કેદ ભોગવવી. બંને સજા એકસાથે ચાલશે.

૧૩. દોષિતતા અને સજાના નિર્ણય/આદેશને પડકારીને, શામા અને સુબે સિંહે અપીલ નંબર ૪૦૩-ડીબી ઓફ ૨૦૦૦ અને જય સિંહે હાઈકોર્ટમાં અપીલ નંબર ૫૯૫-ડીબી ઓફ ૨૦૦૦ દાખલ કરી હતી.

૧૪. બંને અપીલો એકસાથે સાંભળવામાં આવી હતી. ૩૦.૦૪.૨૦૦૯ ના સામાન્ય વિવાદાસ્પદ નિર્ણય દ્વારા, હાઈકોર્ટે બંને અપીલો ફગાવી દીધી હતી.

૧૫. આ નિર્ણયથી વ્યથિત થઈને, શામાએ એકલાએ આ કોર્ટમાં વિશેષ રજા દ્વારા આ અપીલ દાખલ કરી છે.

૧૬. આ કોર્ટના ૦૪.૧૨.૨૦૦૯ ના આદેશ દ્વારા, રજા આપવામાં આવી હતી અને અપીલકર્તાને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૭. જ્યારે બાબત ૧૫.૦૯.૨૦૧૬ ના રોજ બોર્ડ પર હતી, ત્યારે અપીલકર્તા માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ રમેશ્વર પ્રસાદ ગોયલ હાજર નહોતા અને બાબત હાથ ધરી શકાય તેમ નહોતી.

ત્યારબાદ જ્યારે બાબત ૨૯.૦૯.૨૦૧૬ ના રોજ આવી, ત્યારે અપીલકર્તા માટેના વિદ્વાન વકીલ હાજર નહોતા.

તેથી, આ કોર્ટે શ્રી બાસવા પ્રભુ પાટીલ, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ, જે કોર્ટમાં હાજર હતા, તેમને શ્રી અભિમન્યુ ભંડારી, વિદ્વાન વકીલ સાથે અપીલકર્તા વતી એમિક્સ ક્યુરી તરીકે કોર્ટને સહાય કરવા વિનંતી કરી.

એમિક્સ ક્યુરીને કેસ તૈયાર કરવા માટે સક્ષમ બનાવવા માટે બાબતને મુલતવી રાખવામાં આવી હતી.

૧૮. અપીલકર્તા (આરોપી) માટે એમિક્સ ક્યુરી તરીકે હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી બાસવા પ્રભુ પાટીલ અને પ્રતિવાદી-રાજ્ય માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ કુમારી ગીતા લુધ્ધાની દલીલો સાંભળવામાં આવી.

૧૯. અપીલકર્તા (આરોપી) માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન એમિક્સ ક્યુરીએ એ જ દલીલોનું પુનરાવર્તન કર્યું, જે અપીલકર્તા દ્વારા સેશન્સ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટ

સમક્ષ કરવામાં આવી હતી જોકે તે નિષ્ફળ રહી હતી.

૨૦. દલીલોનું વિસ્તરણ કરતા, અપીલકર્તા માટેના વિદ્વાન વકીલે વિવાદાસ્પદ નિર્ણય પર હુમલો કર્યો, જે તેમના મતે માત્ર ઇન્સ્પેક્ટર, મામ ચંદ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) દ્વારા નોંધવામાં આવેલા મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદન (ઈક્સ. પીએફ/૧) પર આધારિત હતો.

વિદ્વાન વકીલના મતે, નીચેની અદાલતોએ આવા મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદન પર વિશ્વાસ નહોતો મૂકવો જોઈએ કારણ કે, પ્રથમ, મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તે નોંધવામાં આવ્યું નહોતું;

બીજું, જ્યારે તે નોંધવામાં આવી રહ્યું હતું ત્યારે મૃતક નિવેદન આપવાની સ્થિતિમાં નહોતો;

ત્રીજું, જોકે ઘટના ૦૯.૧૦.૧૯૯૭ ના રોજ બની હોવાનું કહેવાય છે જ્યારે મૃતકનું મૃત્યુ ૧૯.૧૦.૧૯૯૭ ના રોજ થયું હતું અને આ અંતરાલ દરમિયાન, મૃતકનું બીજું કોઈ નિવેદન નોંધવા માટે કોઈ પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા નહોતા;

ચોથું, મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનનું વાંચન સૂચવે છે કે પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા આરોપીઓને ખોટી રીતે ફસાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો;

અને અંતે, ગુનાની કમિશનમાં અપીલકર્તાની સંડોવણી સાબિત કરવા માટે સહયોગી પુરાવાના અભાવે, માત્ર મૃતકના મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનના આધારે

અપીલકર્તાની દોષિતતા નક્કી કરવી સુરક્ષિત નથી.

૨૧. પ્રતિવાદી (રાજ્ય) માટેના વિદ્વાન વકીલે વિવાદાસ્પદ આદેશને સમર્થન આપ્યું અને દલીલ કરી કે નીચેની બે અદાલતોના સમવર્તી તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, જે પુરાવાઓના યોગ્ય મૂલ્યાંકન અને આ બાબતે આ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા કાયદા પર આધારિત છે, અપીલકર્તાની દોષિતતાને બાજુ પર રાખવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી.

૨૨. બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોની દલીલો સાંભળ્યા પછી અને કેસના રેકૉર્ડના અવલોકન પછી, અમને અપીલકર્તા (આરોપી) માટેના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ પણ દલીલમાં યોગ્યતા જણાતી નથી.

૨૩. અમે સેશન્સ કોર્ટમાંથી કેસના મૂળ રેકૉર્ડની માંગણી કરીને મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદન (ઈક્સ.પીએફ/૧) ને તેના મૂળ સ્વરૂપમાં જોયું છે.

પુરાવાઓથી તે સ્પષ્ટ છે કે પ્રશ્નવાળી ઘટના લગભગ ૯.૧૫ વાગ્યે બની હતી. રસ્તા પર "નર્સરી" નામના સ્થળ પાસે. મૃતકને ઘટનાસ્થળેથી તરત જ જનરલ હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યો જે ઘટનાસ્થળની નજીક છે.

રેકૉર્ડ પરથી એ પણ સ્પષ્ટ છે કે ઈજાગ્રસ્ત (મૃતક) નું નિવેદન તરત જ ૧૦.૫૦

વાગ્દે નોંધવામાં આવ્યું હતું. હોસ્પિટલમાં ઇન્સ્પેક્ટર, મામ ચંદ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) દ્વારા અને ત્યારબાદ ૧૧.૦૦ વાગ્દે એફઆઈઆર (ઈક્સ.-પીએફ) નોંધવામાં આવી હતી. નજીકના પોલીસ સ્ટેશનમાં.

૨૪. મામ ચંદ, ઇન્સ્પેક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) એ ડો. એસ.કે. ગુપ્તા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧) પાસેથી પ્રમાણપત્ર મેળવ્યા પછી મૃતકનું નિવેદન નોંધ્યું, જેમણે પ્રમાણિત કર્યું કે ઇજાગ્રસ્ત (મૃતક) નિવેદન આપવા માટે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતો.

ડો. એસ. કે. ગુપ્તાએ પણ તેમની જુબાનીમાં આ હકીકત સાબિત કરી હતી.

૨૫. મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન ઇજાગ્રસ્ત દ્વારા સહી (અંગૂઠાના નિશાન) કરવામાં આવ્યું હતું અને તેમાં ઇન્સ્પેક્ટરની સહી છે, જેણે મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન નોંધ્યું હતું.

તે નીચે મુજબ વાંચે છે:

"નોરંગનો નિવેદન, રામ ચંદનો પુત્ર, જ્ઞાતિ અહીર, રહેવાસી માલિયાન મંડી, હાંસી.

જણાવ્યું કે હું ઉપર નોંધાયેલા સરનામાનો રહેવાસી છું:

આશરે ૮-૧૦ મહિના પહેલા, મારી પુત્રી સુમનનાં લગ્ન હરિ સિંહના પુત્ર સુબે સિંહ, રહેવાસી મિલ ગેટ, હિસાર સાથે થયા હતા અને તેની સાથે અમારા સંબંધો વણસ્યા હતા.

આજે લગભગ ૯.૧૫ વાગ્યે, હું મારી ફરજ માટે હાફેડ સ્પિનિંગ મિલ, હાંસી જવા નીકળ્યો હતો. જ્યારે હું નર્સરી પાસે પહોંચ્યો, ત્યારે વિરુદ્ધ દિશામાંથી સ્કૂટર પર ત્રણ વ્યક્તિઓ ત્યાં પહોંચ્યા.

સુબે સિંહ અને તેનો ભાઈ શ્યામા અને એક જાડો માણસ તેમની સાથે હતા અને તેઓએ મને અટકાવ્યો. તેમાંથી એક જાડા માણસે મને મારું નામ પૂછ્યું. મેં જવાબ આપ્યો કે મારું નામ નૌરંગ છે. તે વ્યક્તિએ નિશાન તાક્યું અને મારા પેટમાં પિસ્તોલ-શોટ માર્યો અને તે ગોળી મને મારા

નાભિ (એમ્બલિકસ) પર વાગી. રાહદારીઓએ મને ઉઠાવ્યો અને મને હોસ્પિટલ લઈ ગયા. આ ત્રણેય વ્યક્તિઓએ, મને મારી નાખવાના ઈરાદાથી, બુલેટ-શોટ મારીને, મને ઈજાઓ પહોંચાડી છે.

અગાઉ પણ, તેઓએ મને મારી નાખવાની ધમકી આપી હતી. હું સાયકલ પર હતો જે સ્થળ પર પડી છે. મેં મારું નિવેદન સાંભળ્યું છે, જે સાચું છે.

કાર્યવાહી કરવામાં આવે.

પ્રમાણિત

એલ.ટી.આઈ. નૌરંગ

સહી/ –

મામ ચંદ, ઇન્સ્પેક્ટર

એસએચઓ પી.એસ. સિટી હાંસી

તારીખ: ૯.૧૦.૯૭"

૨૬. મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનનું અવલોકન દર્શાવે છે કે પ્રથમ, તે આરોપીઓ-સુબે સિંહ અને શામા (અપીલકર્તા) અને એક જાડા વ્યક્તિના નામનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરે છે;

બીજું, તે આખી ઘટનાની નોંધ કરે છે, તે કેવી રીતે બની અને ઈજાગ્રસ્ત પર કોણે ગોળી ચલાવી;

ત્રીજું, તે ઈજાગ્રસ્તના અંગૂઠાના નિશાન ધરાવે છે;

ચોથું, જેણે તેને પોતાના હસ્તાક્ષરમાં નોંધ્યું હતું [ઇન્સ્પેક્ટર, મામ ચંદ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી - ૧૧)] તેના દ્વારા તે સહી થયેલ છે.

૨૭. ઘટનાની આસપાસની તમામ પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતા, જે

અપીલકર્તા અને અન્ય બે સહ-આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે નીચેની અદાલતો દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી, મૃતકનું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન ફગાવી દેવા માટે કોઈ યોગ્ય કારણ નથી.

અમારા મતે, તેને અપીલકર્તાની દોષિતતાનો આધાર બનાવવામાં આવ્યો તે યોગ્ય હતું.

આ ઉપરાંત ગુનામાં અપીલકર્તાની સંડોવણી સાબિત કરવા માટે સહયોગી પુરાવા પણ છે.

આ અમે નીચે જણાવેલા કારણોસર કહીએ છીએ.

૨૮. પ્રથમ, તે ઘટના પછી તરત જ નોંધવામાં આવ્યું હતું (ઘટનાના માત્ર બે કલાકની અંદર);

બીજું, ઇન્સ્પેક્ટરે (મામ ચંદ- ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧૧) મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન હોસ્પિટલમાં ઇજાગ્રસ્તની ડોક્ટર (શ્રી એસ.કે. ગુપ્તા-ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૧) દ્વારા તબીબી તપાસ કરાવ્યા પછી નોંધ્યું હતું, જેણે પ્રમાણિત કર્યું હતું કે ઇજાગ્રસ્ત નિવેદન આપવા માટે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતો;

ત્રીજું, મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનમાં કોઈ અકુદરતી બાબતો અથવા ઘટનાનું અતિશયોક્તિભર્યું વર્ણન નથી.

બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન

માત્ર કુદરતી ઘટનાઓ જ નોંધે છે જેમ કે તેમાં નામિત વ્યક્તિઓના નામ, તેમના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલા વાહનનું વર્ણન, ગોળી ચલાવનાર વ્યક્તિની ઓળખ, મૃતકને કેમ નિશાન બનાવવામાં આવ્યો હતો, અને ગોળી ક્યાં વાગી હતી;

ચોથું, તે મૃતક અને ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા સહી (અંગૂઠાનું નિશાન) કરવામાં આવ્યું છે, જેમણે તેને પોતાના હસ્તાક્ષરમાં નોંધ્યું હતું અને અંતે, તે ઇન્સ્પેક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી - ૧૧) દ્વારા પ્રમાણિત છે.

૨૯. અમે અપીલકર્તા માટેના વિદ્વાન વકીલની દલીલ સ્વીકારી શકતા નથી કે પોલીસ દ્વારા મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનમાં આરોપીઓના નામ ખોટી રીતે ઉમેરવામાં આવ્યા હતા, જેના કારણે તેમની વિરુદ્ધ એફઆઈઆર નોંધાઈ હતી અને પરિણામે તેઓ દોષિત ઠર્યા હતા.

૩૦. અમારા મતે, આ દલીલ સ્વીકારવા માટે કોઈ પુરાવા નથી.

અપીલકર્તા એવું કોઈ નોંધપાત્ર બનાવ ટાંકવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે જે સાબિત કરે કે પોલીસ અધિકારીઓ ઘટનાના દિવસ પહેલા આરોપીઓને ઓળખતા હતા અથવા આરોપીઓ કે પોલીસ અધિકારીઓ વચ્ચે કોઈ જૂની દુશ્મની હતી અને તે કારણે પોલીસે આરોપીઓને આ કેસમાં ખોટી રીતે ફસાવ્યા હતા.

અમારા મતે, કોઈ પણ ગંભીર ગુનામાં, જેમ કે અહીં છે, પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા ખોટી રીતે ફસાવવાની વાત સાબિત કરવા માટે કોઈ મજબૂત સંજોગો હોવા જોઈએ.

અમને અહીં એવું કંઈ જણાતું નથી.

૩૧. બીજી તરફ, આપણે જોઈએ છીએ કે મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન સ્પષ્ટપણે નોંધે છે કે સુબે સિંહ (આરોપીઓ પૈકી એક) ના પુત્રનાં લગ્ન મૃતકની પુત્રી-સુમન સાથે ઘટનાના ૮-૧૦ મહિના પહેલા થયા હતા અને બંને પરિવારોમાં લગ્નના અસ્વીકારને કારણે, સુબે સિંહ અને મૃતકના પરિવાર વચ્ચેના સંબંધો વણસ્યા હતા, જેના કારણે આ ઘટના બની હતી.

પુરાવાઓમાં પણ સામે આવ્યું છે કે અપીલકર્તા (શામા) સુબે સિંહનો ભાઈ હતો. મૃતક આમ બે આરોપીઓને તેમના સંબંધોને કારણે જાણતો હતો.

અપીલકર્તા સુબે સિંહનો ભાઈ હોવાથી, તેણે મૃતકને ખતમ કરવાના ઈરાદા સાથે ત્રીજા વ્યક્તિ-શૂટર સાથે તેને સાથ આપ્યો હતો.

મૃતક ત્રીજા વ્યક્તિને ઓળખતો નહોતો અને તેથી તેણે તેને "એક જાડો માણસ" તરીકે વર્ણવ્યો હતો જે સુબે સિંહ અને શામા સાથે સ્કૂટર પર આવ્યો હતો. તેને પાછળથી જય સિંહ તરીકે ઓળખવામાં આવ્યો હતો.

૩૨. મૃતક દ્વારા આપવામાં આવેલું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૩૨(૧) હેઠળ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય છે. તેની નોંધણીને લઈને કોઈપણ પ્રકારની ખામી અથવા શંકાસ્પદ સંજોગોના અભાવમાં, એકવાર તે કાયદા અનુસાર પુરાવામાં સાબિત થઈ જાય, પછી તેને સહયોગી પુરાવાના અભાવે પણ આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે આધાર બનાવી શકાય છે,

પરંતુ સાવધાનીના નિયમ તરીકે તે ખૂબ જ કાળજી અને સાવધાની સાથે કરવું જોઈએ. (જુઓ-પંચદેવ સિંહ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, એઆઈઆર ૨૦૦૨ એસસી ૫૨૬)

૩૩. મૃતકનું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન તપાસતી વખતે હંમેશા ધ્યાનમાં રાખવાના સિદ્ધાંતોમાંથી એક એ છે કે "માણસ તેના મૃત્યુ સમયે જૂઠું બોલી શકે નહીં". મેથ્યુ આર્નોલ્ડ દ્વારા ખૂબ જૂના અંગ્રેજી કેસ [જુઓ-લીયર એલસીઆર, આર વિરુદ્ધ વૂડકોક (૧૭૮૯) ૧ લીય ૫૦૦] માં યોગ્ય રીતે કહેવામાં આવ્યું છે - "સત્ય મરનાર વ્યક્તિના હોઠ પર બેસે છે". આ સિદ્ધાંત જાણીતી લેટિન કાનૂની કહેવત "નેમો મોરિટુરસ પ્રેઝ્યુમિતુર મેન્ટાયર" પરથી તારવવામાં આવ્યો છે.

૩૪. આપણે અપીલકર્તા માટેના વિદ્વાન વકીલની દલીલથી પ્રભાવિત નથી કે મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન ખરાબ છે કારણ કે તે કોઈ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નહીં પણ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું.

૩૫. અમારા મતે, પ્રથમ, કાયદો મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન નોંધવા માટે કોઈ ફોર્મેટ સૂચવતું નથી; અને બીજું, તે તેને નોંધવા માટે કોઈ ચોક્કસ સત્તાધિકારી પણ સૂચવતું નથી, સિવાય કે તે અંગે કોઈ ખાસ કાયદો કે નિયમ ઘડવામાં આવ્યો હોય. આવો કોઈ નિયમ નીચેની અદાલતો કે અહીં પણ ધ્યાનમાં લાવવામાં આવ્યો નથી. બીજી તરફ, આપણે જોઈએ છીએ કે સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત અને વ્યવસ્થિત રીતે નોંધાયેલું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન ક્યારેક વિપરીત છાપ ઉભી કરે છે અને કોર્ટના મનમાં શંકા પેદા કરે છે કારણ કે મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનને ગાણિતિક ચોક્કસાઈ સાથે દોરવાની જરૂર નથી.

૩૬. કાયદો માત્ર એટલું જ ઈચ્છે છે કે નિવેદન આપનાર વ્યક્તિ માનસિક રીતે સ્વસ્થ હોય અને ઘટનાના પરિણામે જે પરિસ્થિતિ સર્જાઈ હોય તે અંગે ઘટનાને યાદ રાખવા સક્ષમ હોય અને અદાલત સંતુષ્ટ હોવી જોઈએ કે તેના પર વિશ્વાસ મૂકવો જોઈએ.

૩૭. ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન નોંધવામાં અમને કોઈ ગેરકાયદેસરતા જણાઈ નથી જેવી અપીલકર્તાએ દલીલ કરી હતી. જેમ ઉપર જોયું, સંબંધિત ઇન્સ્પેક્ટરે નિવેદન નોંધતા પહેલા મૃતકની તબીબી તપાસ ડોક્ટર દ્વારા કરાવી હતી અને ડોક્ટરે પ્રમાણિત કર્યા પછી જ કે મૃતક બોલવા માટે માનસિક રીતે સ્વસ્થ છે, તેનું મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું. મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનને ઘેરતી અન્ય કોઈ શંકાસ્પદ સંજોગોના અભાવમાં, માત્ર આ કારણોસર મૃત્યુશય્યા પરના નિવેદનને નકારી કાઢવું શક્ય નથી.

૩૮. આ અપીલકર્તા માટેના વિદ્વાન વકીલની આગળની દલીલ પર લઈ જાય છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે મૃતક ઘટનાના ૧૦ દિવસ પછી મૃત્યુ પામ્યો હતો.

આ અંતરાલ દરમિયાન, તેનું નિવેદન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવી શક્યું હોત.

૩૯. અમને આ દલીલમાં કોઈ યોગ્યતા જણાતી નથી. એકવાર મૃતકનું નિવેદન યોગ્ય પ્રક્રિયાગત કાળજી લીધા પછી નોંધવામાં આવ્યા બાદ અને ત્યારબાદ

પોલીસે તપાસ શરૂ કરીને અપીલકર્તાની ૧૩.૧૦.૧૯૯૭ ના રોજ ત્વરિત ધરપકડ કરી, ત્યારે ૧૦ દિવસના અંતરાલ દરમિયાન મૃતકનું બીજું નિવેદન નોંધવાની કોઈ જરૂર નહોતી. તે ન તો પ્રોસિક્યુશન કેસમાં ખામીનો કિસ્સો હતો કે ન તો આમ કરવું કાયદાની જરૂરિયાત હતી.

૪૦. અપીલકર્તાની દોષિતતાને માન્ય રાખવા માટે હજુ એક અન્ય કારણ છે. નીચેની બે અદાલતો દ્વારા યોગ્ય રીતે ઠરાવવામાં આવ્યું હતું તેમ, પ્યારેલાલ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૩) આ ઘટનાનો પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી હતો. તે ત્રણેય અપીલકર્તાઓને ઓળખતો હતો અને તેમના પુત્ર/પુત્રીના લગ્નના સંબંધને કારણે બંને પરિવારો વચ્ચે ચાલી રહેલી કૌટુંબિક અદાવત વિશે પણ જાણતો હતો. તે એ પણ જાણતો હતો કે લગ્નનો મુદ્દો પંચાયતને સોંપવામાં આવ્યો હતો જ્યાં લગ્ન તોડવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૩ એ પ્રશ્નવાળી ઘટના જોઈ હતી કારણ કે સંબંધિત સમયે, તે તેની ભેંસની શોધમાં રસ્તા પરથી પસાર થઈ રહ્યો હતો અને ઘટના જોઈને તમામ આરોપીઓને ઓળખી કાઢ્યા હતા. તેના નિવેદન પર ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટે વિશ્વાસ કર્યો હતો. તેના પુરાવામાંથી તેની જુબાનીને નકારી કાઢવા માટે કંઈ પણ જણાવવામાં આવ્યું નથી. અમે પ્યારેલાલ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી -૩) ના પુરાવા જોયા છે અને અમને જણાયું છે કે બંને અદાલતો દ્વારા તેના પર યોગ્ય રીતે વિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

૪૧. ઉપરની ચર્ચાના પ્રકાશમાં, આપણે એવા મત ધરાવીએ છીએ કે દલીલો જે ખૂબ જોર આપીને કરવામાં આવી હતી તેમાં કોઈ યોગ્યતા નથી. અમે તદનુસાર ઠરાવીએ છીએ કે મૃત્યુશય્યા પરનું નિવેદન (ઈક્સ. પીએફ/૧) યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવ્યું હતું અને અપીલકર્તાની દોષિતતા નક્કી કરવા માટે નીચેની અદાલતો દ્વારા યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. અમે એ પણ ઠરાવીએ છીએ કે તેને પ્યારેલાલ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી - ૩) ની જુબાની દ્વારા સમર્થન મળ્યું હતું, જેણે ઘટના પાછળનો હેતુ સાબિત કર્યો હતો અને આરોપીઓને ઓળખીને પ્રશ્નવાળી ઘટના સાબિત કરી હતી.

૪૨. વિદાય લેતા પહેલા, અમે શ્રી બાસવા પ્રભુ પાટીલ, વરિષ્ઠ વકીલ અને શ્રી અભિમન્યુ ભંડારી, વકીલ પ્રત્યે આભાર વ્યક્ત કરીએ છીએ, જેઓ અમારી વિનંતી પર અપીલકર્તા માટે એમિકસ ક્યુરી તરીકે હાજર રહ્યા હતા અને સંપૂર્ણ નિષ્પક્ષતા સાથે કેસની દલીલો કરી હતી.

૪૩. ઉપરની ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને તેને ફગાવી દેવામાં આવે છે. પરિણામે, અપીલકર્તા-શામાને ૦૪.૧૨.૨૦૦૯ ના રોજ આપવામાં આવેલા જામીન રદ કરવામાં આવે છે.

અપીલકર્તાને સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલી બાકીની સજા ભોગવવા માટે કસ્ટડીમાં લેવામાં આવે.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી.

[અભય મનોહર સપ્તે, ન્યાયમૂર્તિ]

This judgment has been translated using AI Tool

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.